

Angst og ondskap

Herta Müller

PSY
KOL
OGI

PUBLISERT 2. september 2016

Hjertedyr av Herta Müller er en overraskende, fantasifull og krevende roman om hvordan enkeltpersoner og relasjoner påvirkes av samfunnsstrukturer. Etter et uventet selvmord på studenthjemmet blir hovedpersonen, som har flere likhetstrekk med forfatteren, del av en provisorisk dissidentgruppe under Ceausescus kommunistiske regime i Romania. De har tilgang til et hus fullt av forbudte ting, bøker og tekster. Et fristed, men aldri uten frykt for å bli oppdaget. Angivere er overalt, regimets metoder er barbariske. Müller skriver fantastisk og urovekkende om hvordan angsten og ufriheten finner sin plass i menneskene og manifesterer seg i relasjonene. Vennegjengen er iblant nesten like stygge med hverandre som etterretningsvesenet har vært med dem.

Scenene minner om barns forferdelige lek etter overgrep, en slags tvangspreget dramatisering og gjenopplevelse, en utforskning av rollen som overgriper framfor offer. Å danne vennskap utenfor denne sirkelen anses som utrygt. Når de må dra hver til sitt for å finne arbeid, blir isolasjonens utholdenhet satt på prøve.

Müllers skildringer gir et sjokkerende og unikt innblikk i den individuelle psykens vilkår under umenneskelige forhold. Angst blir ondskap. Språket forfaller og blir surrealistisk. Diktaturets løgner gjør skillet mellom sant og usant glidende og vagt. Fremdeles lever en stor andel av verdens befolkning i politisk ufrie regimer, og med sommerens utvikling i Tyrkia ser det ikke ut til å bli færre med det første. Denne romanen anbefales på det varmeste for å forstå.

Anbefalt av Eir Torvik, psykologistudent ved profesjonsstudiet på Blindern, Oslo.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 53, nummer 9, 2016, side 760